

**IZVJEŠTAJ O PROVEDBI REVIDIRANOG AKCIONOG PLANA BIH ZA RJEŠAVANJE
PROBLEMA ROMA U OBLASTIMA ZAPOŠLJAVANJA, STAMBENOG ZBRINJAVANJA
I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE 2013-2016. GODINE**
Za period 2013. i 2014. godine

Sarajevo, januar 2015. godine

SADRŽAJ:

I – UVOD	3
II – METODOLOGIJA IZRADE IZVJEŠTAJA	4
2.1. Praćenje provedbe Revidiranog akcionog plana.....	4
2.1.1. Cilj i razlozi za uspostavu Stručnog tima za monitoring RAP-a.....	4
2.1.2. Zadaci Stručnog tima.....	4
2.1.3. Metodologija praćenja provođenja RAP-a	4
2.1.4. Izvještajne jedinice	5
2.1.5. Problemi utvrđeni u toku procesa monitoringa	6
III – IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMA I AKTIVNOSTI UTVRĐENIH RAP-om.....	6

I – UVOD

Zakonski okvir i odredbe za zaštitu prava nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini čine, osim Ustava Bosne i Hercegovine, i zakoni o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina usvojeni na državnom nivou, entitetskim nivoima i u nekim kantonima u FBiH, te Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini.

Za položaj i prava Roma važni su i ostali zakoni koji se odnose na oblast zapošljavanja, stanovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, a koji su, zavisno od ustavnih nadležnosti, doneseni na nivou entiteta Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, te u kantonima i Brčko Distriktu BiH.

U 2002. godini Bosna i Hercegovina je ratifikacijom Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope 2002. godine preuzela obavezu da aktivnom politikom, zakonima i drugim aktima radi na ostvarivanju načela utvrđenih ovom konvencijom.

S ciljem adekvatnog rješavanja problema Roma, jedne od najbrojnijih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara BiH je usvojio sljedeća dokumenta:

- Godine 2005. usvojena Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma;
- 3. jula 2008. godine Vijeće ministara BiH usvojilo Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite;
- 4. septembra potpisana Deklaracija o pristupanju BiH projektu Dekade uključenja Roma 2005-2015. godine.

Međutim, bez obzira na pozitivne pomake i postignute rezultate, romska populacija u BiH i dalje prolazi kroz iste probleme i izazove socijalnog isključivanja i vidnog siromaštva.

U tom smislu nametnula se kao nužna potreba za revizijom postojećeg Akcionog plana za Rome. Kao polazna osnova za njegovu reviziju poslužili su sadržaj i ciljevi Deklaracije Dekade uključenja Roma 2005-2015. godine, ali i Okvir Evropske unije za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. godine.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, donijelo je na 75. sjednici, održanoj 11.12.2013. godine, Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013-2016. godine (u daljem tekstu: RAP).

U izradu dokumenta bili su uključeni nadležni organi i institucije Bosne i Hercegovine, entiteta, Brčko Distrikta i kantonalnih vlasti, kao i predstavnici romskog nevladinog sektora.

U okviru RAP-a definisana su četiri strateška cilja, koja podrazumijevaju implementaciju više programa i aktivnosti:

Strateški cilj 1: *Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta;*

Strateški cilj 2: *Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma;*

Strateški cilj 3: *Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini;*

Strateški cilj 4: *Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine.*

II – METODOLOGIJA IZRADE IZVJEŠTAJA

2.1. Praćenje provedbe Revidiranog akcionog plana

2.1.1. Cilj i razlozi za uspostavu Stručnog tima za monitoring RAP-a

Revidiranim Akcionim planom predviđeno je da će Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH formirati stručni tim koji će sačiniti izvještaj o provođenju RAP-a.

Monitoring RAP-a realizuje Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH, a godišnji izvještaj o provođenju RAP-a sačinjava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

S obzirom da je bilo neophodno uspostaviti multidisciplinarni mehanizam za provođenje aktivnosti monitoringa i evaluacije, imenovan je Stručni tim za monitoring RAP-a (u daljnjem tekstu: Stručni tim), koji čine predstavnici nadležnih institucija s različitih nivoa vlasti (Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – koordinator aktivnosti, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH, Vlada FBiH, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS, Ministarstvo rada i invalidsko boračke zaštite RS i Vlada Brčko Distrikta BiH). Stručnu, tehničku i administrativnu pomoć za djelovanje Stručnog tima osigurava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, koje kao koordinator aktivnosti organizuje radne sastanke i usmjerava sve daljnje aktivnosti na provođenju RAP-a.

2.1.2. Zadaci Stručnog tima

Osnovni zadatak Stručnog tima je da prati provedbu RAP-a u svim oblastima djelovanja i na svim nivoima vlasti. Pored praćenja provedbe, Stručni tim analizira prikupljene informacije u svrhu pripreme Izvještaja o provedbi RAP-a i donošenja preporuka za nadležne institucije, te po potrebi inicira izmjene i dopune RAP-a ako se utvrdi da postoje takvi prioriteti.

Monitoring tim dužan je da razmotri svaki obrazloženi prijedlog za izmjene i dopune RAP-a koji mogu uputiti sve institucije koje su uključene u njeno provođenje.

U skladu sa utvrđenim indikatorima u okviru RAP-a, Stručni tim će sačiniti plan prikupljanja podataka. Na osnovu prikupljenih podataka Stručni tim će sačiniti izvještaj o provođenju RAP-a, koji se dostavlja na razmatranje Odboru za Rome pri Vijeću ministara BiH, a zatim se, u skladu sa Poslovníkom Vijeća ministara BiH, dostavlja Vijeću ministara BiH na usvajanje.

2.1.3. Metodologija praćenja provođenja RAP-a

U skladu sa spomenutim planom, Stručni tim je sačinio upitnike za praćenje provođenja RAP-a. Kako bi se uspješno pratilo provođenje RAP-a, realizuju se ili će biti realizovane sljedeće aktivnosti:

- Prikupljanje informacija na osnovu identifikovanih pokazatelja (obaveza dostavljanja traženih podataka i informacija);
- Analiza i evaluacija prikupljenih informacija;
- Izrada izvještaja i preporuka;

- Usvajanje izvještaja i preporuka od strane Vijeća ministara BiH;
- Prosljeđivanje izvještaja i preporuka entitetskim vladama i Vladi Brčko Distrikta BiH;
- Promocija i afirmacija RAP-a i preporuka.

2.1.4. Izvještajne jedinice

U procesu prikupljanja podataka planirano je da se prikupe podaci iz svih relevantnih sektora i izvještajnih jedinica koje su identifikovane u RAP-u.

Izvještajne jedinice obuhvataju slijedeće strateške ciljeve: 1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta; 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma; 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini, i 4. Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine.

Strateški cilj 1: *Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta* obuhvata pet izvještajnih jedinica.

U strateškom cilju *Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma* obuhvaćeno je ukupno osam izvještajnih jedinica.

Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini je strateški cilj kojim je bilo planirano najviše izvještajnih jedinica – tačnije, 61 izvještajna jedinica.

Planirani uzorak za strateški cilj *Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine* predstavljaju tri izvještajne jedinice.

Tabela 1. Broj izvještajnih jedinica prema planiranom uzorku

	Strateški cilj 1	Strateški cilj 2	Strateški cilj 3	Strateški cilj 4
BiH	1	2	1	
BDBiH	1	2	2	1
FBiH	2	2	48	1
RS	1	2	10	1
UKUPNO	5	8	61	3

Kada posmatramo cjelokupni planirani uzorak iz svih utvrđenih strateških ciljeva u Bosni i Hercegovini, možemo konstatovati da je realizovano 64,94% planiranog uzorka iz svih izvještajnih jedinica (vidjeti Tabelu 2).

Tabela 2. Pregled planiranih i realizovanih izvještajnih jedinica

	Strateški cilj 1		Strateški cilj 2		Strateški cilj 3		Strateški cilj 4	
	PLANIRANO	REALIZOVANO	PLANIRANO	REALIZOVANO	PLANIRANO	REALIZOVANO	PLANIRANO	REALIZOVANO
BiH	1	1	2	2	1	1		
BDBiH	1	1	2	2	2	2	1	0
FBiH	2	1	2	2	48	30	1	1
RS	1	0	2	1	10	5	1	1

2.1.5. Problemi utvrđeni u toku procesa monitoringa

Prilikom prikupljanja informacija o provođenju Revidiranog Akcionog plana (RAP-a) za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013-2016, a za period 2013. i 2014. godine, Stručni tim je uočio da su finalne izvještajne jedinice dostavile nedovoljan broj obrađenih upitnika, da su pojedini upitnici nepotpuni i sa pogrešnim podacima. Iz tih razloga je preliminarnom analizom utvrđena potreba da se razrade mehanizmi pomoću kojih će se osigurati efektivna i efikasna dostava obrađenih upitnika od strane finalnih izvještajnih jedinica.

III – IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PROGRAMA I AKTIVNOSTI UTVRĐENIH RAP-om

Kako je rečeno, Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite donesen je za period 2013-2016. Proces njegove implementacije, nakon njenog usvajanja krajem 2013. godine, započeo je tek početkom 2014. godine. Stručni tim, koji je uspostavljen krajem 2014. godine, pripremio je upitnik za praćenje provedbe RAP-a za period 2013. i 2014. godine. Navedeni upitnik dostavljen je svim identifikovanim izvještajnim jedinicama.

U skladu s navedenim, u tekstu koji slijedi predstavljeni su pokazatelji za period 2013. i 2014. godine prema programima i aktivnostima utvrđenim u RAP-u.

Revidiranim Akcionim planom predviđena su četiri strateška cilja:

1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta;
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma;
3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini; i

4. Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine.

3.1. Strateški cilj *Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta*

Implementacija ovog strateškog cilja planirana je realizacijom sljedećih programskih aktivnosti:

Program 1: *Poboljšanje kapaciteta na nivou BiH i koordinacije sa lokalnim nivoima vlasti.*

Program 2: *Poboljšanje saradnje sa romskim udruženjima.*

Program 3: *Unapređenje regionalne i saradnje sa međunarodnim organizacijama.*

Program 4: *Poboljšanje procesa prikupljanja podataka (evidentiranja romskih potreba).*

Program 1: *Poboljšanje kapaciteta na nivou BiH i koordinacije sa lokalnim nivoima vlasti*

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je u sklopu svoga budžeta osiguralo sredstva za rad Odbora za Rome pri Vijeću ministara BiH, kao i za nastavak procesa saradnje sa centrima za socijalni rad u oblasti evidentiranja Roma. Sredstva za rad Odbora bila su osigurana unutar granta za pomoć romskom nevladinom sektoru. Unatoč izdvojenim sredstvima za nastavak evidentiranja Roma, nisu postignuti neki značajniji rezultati. Centri za socijalni rad nisu u većoj mjeri nastavili sa ažuriranjem Evidencije romskih potreba iako su im dodijeljena sredstva za nabavku tehničke opreme i instalirana im je baza podataka. Podaci o broju onih koji nisu upisani u matične knjige rođenih nisu ubačeni u centralnu bazu podataka. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nije uspjelo ojačati kapacitete odjela za saradnju sa nacionalnim manjinama i vjerskim zajednicama, kao ni unaprijediti upošljavanje Roma u ministarstvu i regionalnim uredima. Upisu romske populacije u matične knjige rođenih u velikoj mjeri pridonose i uposlenici udruženja Vaša prava BiH, koji pružaju usluge besplatne stručne pomoći ovoj populaciji, u saradnji sa Federalnom upravom policije. Zakonom o matičnim knjigama utvrđeno je da su opštine, odnosno gradovi dužni organizovati pružanje besplatne stručne pomoći za upis u matične knjige rođenih (MKR) i matične knjige umrlih (MKU) onih osoba koje imaju status ugroženog lica ili nacionalne manjine, te stvoriti uslove da se sve te osobe upišu u MKR i MKU. Informacije o upisu i naknadnom upisu u MK nisu svugdje dostupne na opštinskim oglasnim tablama niti su distribuirane romskim NVO, ali organ starateljstva ima obavezu da odredi posebnog staratelja za naknadni upis osoba koje imaju status socijalno ugroženih lica ili status nacionalne manjine. U Federaciji BiH i u Brčko Distriktu utvrđena je dužnost oslobađanja od obaveze plaćanja troškova taksi predviđenih za upis u MKR i MKU.

Preporuka: U okviru programa poboljšanja kapaciteta na nivou BiH i koordinacije sa lokalnim nivoima vlasti, većina aktivnosti je uspješno realizovana; međutim, još nisu ispunjeni ciljevi zapošljavanja Roma u Ministarstvu i regionalnim uredima, pa je potrebno poboljšati institucionalne kapacitete. Institucije treba da uspostave oglasne ploče sa informacijama o upisu i naknadnom upisu u matične knjige rođenih. Svaka lokalna zajednica treba angažovati romskog medijatora koji će raditi na upisu djece u matične knjige rođenih, a sredstva za to će se osigurati iz granta za zapošljavanje Roma koje osigurava Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Program 2: *Poboljšanje saradnje sa romskim udruženjima*

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH redovno organizuje referalne sastanke sa romskim nevladinim organizacijama, kao i sastanke sa međunarodnim organizacijama i potencijalnim

donatorima. Tokom predsjedavanja Bosne i Hercegovine Dekadom uključenja Roma 2005-2015, u 2014. godini Ministarstvo je organizovalo sjednicu Međunarodnog upravnog komiteta Dekade, dvije međunarodne konferencije i sastanak Komiteta eksperata za romska pitanja (CAHROM). Sjednici su prisustvovali predstavnici država članica Dekade, država posmatrača, međunarodnih organizacija, Svjetske banke i predstavnici Sekretarijata Dekade. Pored ovih navedenih učesnika, u ime Bosne i Hercegovine prisustvovali su predstavnici vlada, institucija, Odbora za Rome, te međunarodnih i romskih organizacija. Konferencijama pod nazivom „Imaju li Romkinje pravo na siguran život?“ i „Inkluzivno obrazovanje bez diskriminacije“ su, pored država članica i posmatrača Dekade, prisustvovali i predstavnici institucija BiH i romska udruženja iz BiH koja su bila u mogućnosti da iznesu primjere iz prakse u vezi s ovom temom. Pored ovih navedenih događaja, u toku 2013. i 2014. godine organizovano je 8 referalnih sastanaka sa romskim udruženjima, a Ministarstvo je prisustvovalo i sastancima koje su organizovale romske nevladine organizacije. Tokom ovog perioda nisu definisani principi i načela saradnje sa romskim NVO i Vijećem ministara BiH.

Preporuka: Definirati kriterije za registraciju udruženja kako bi postali partneri Vijeću ministara BiH.

Program 3: Unapređenje regionalne i saradnje sa međunarodnim organizacijama

U toku 2013. i 2014. godine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH organizovalo je četiri operativna sastanka sa međunarodnim organizacijama koje su uključene u realizaciju RAP-a. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 18.11.2014. godine usvojilo Informaciju o aktivnostima u sklopu Dekade uključenja Roma 2005-2015. godine. U saradnji sa organizacijom World Vision je godine 2014. provedeno Istraživanje zdravstvenih problema Roma kao i socijalno-higijenskih uslova života. Istraživanje su proveli socijalni i zdravstveni radnici i predstavnici romskog nevladinog sektora.

Preporuka: Inicirati provođenje zajedničkih istraživanja i kontinuirano održavati operativne sastanke.

Program 4: Poboljšanje procesa prikupljanja podataka (evidentiranja romskih potreba)

Već je spomenuto da je Ministarstvo u svom budžetu osiguralo sredstva za nastavak procesa evidencije romskih potreba i edukacije socijalnih radnika. U 2013. godini je u dva navrata održana edukacija predstavnika centara za socijalni rad, ali informacije koje se dobivaju na terenu ukazuju na to da proces prikupljanja podataka u većini slučajeva nije nastavljen niti implementiran kako je bilo predviđeno. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je sa 57 centara za socijalni rad potpisalo Sporazum o saradnji i doniralo sredstva za nabavku tehničke opreme i za sve imenovane predstavnike ovih centara održana je edukacija.

Preporuka: Poboljšati saradnju sa centrima za socijalni rad i organizovati sastanke sa direktorima centara za socijalni rad kako bi se nastavio proces prikupljanja podataka.

3.2. Strateški cilj Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma

Ovaj strateški cilj treba da se realizuje provođenjem sljedećih programa:

1. Programa za podsticanje zapošljavanja Roma;
2. Programa za obrazovanje, do(pre)kvalifikovanje Roma sa evidencije zavoda za zapošljavanje (ZZ);
3. Pripreme inicijative za izmjene i dopune zakonske regulative koja se tiče zapošljavanje Roma;
4. Kreiranja i provedbe javnih kampanja u saradnji sa romskim NVO-ima, uz učešće ZZ.

Program 1 – Program za podsticanje zapošljavanje Roma

Analiziramo li dostavljene odgovore zavoda za Program 1, postaje evidentno da se na državnom nivou izdvajaju sredstva za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma, dok zavodi iz svojih sredstava do sada nisu izdvajali sredstva za ove namjene. Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH izdvaja novčana sredstva za oblast zapošljavanja Roma, koja se doznacavaju Federalnom zavodu za zapošljavanje. Na području čitave Bosne i Hercegovine nije urađena analiza zaposlenih i stambeno zbrinutih Roma, što je potrebno inicirati u narednom periodu. Također, u periodu 2013. i 2014. godine nisu urađeni plan i program zapošljavanja Roma u zajednicama. Timovi za izradu projekata za zapošljavanje Roma nisu uspostavljeni u okviru Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, niti je održana donatorska konferencija prikupljanja sredstva za zapošljavanja Roma. Generalno gledano, *Program 1* nije adekvatno realizovan; jedina aktivnost koja se implementira u cijelosti jesu programi zapošljavanja i samozapošljavanja Roma, što se realizuje putem potpisanih memoranduma o razumijevanju između zavoda i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je 2013. godine za zapošljavanje Roma izdvojilo 710.000 KM, a to su sredstva koja su dodijeljena Zavodu za zapošljavanje FBiH, Zavodu za zapošljavanje RS i Zavodu za zapošljavanje BDBiH. Zavodi su ta sredstva plasirali putem javnih poziva, a ukupno je u 2013. godini bio 141 korisnik sredstava za programe zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. U 2014. godini Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH izdvojilo je 500.000 KM za programe zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Sredstva su tek krajem godine prebačena zavodima, a zavodi će ih u toku 2015. godine plasirati putem javnih poziva. U referentnom periodu nisu mapirane institucije koje su trebale zaposliti najmanje jednog predstavnika Roma, niti je uspostavljena mreža zdravstvenih medijatora u lokalnim zajednicama.

Preporuka: Uspostaviti adekvatan mehanizam koordinacije između entitetskih ministarstva, organa Brčko Distrikta BiH i lokalne zajednice, ili kao nadležne institucije odrediti lokalne zajednice za mjere kojima je predviđena izrada programa zapošljavanja.

Program 2 – Program za obrazovanje, do(pre)kvalifikovanje Roma sa evidencije zavoda za zapošljavanje (ZZ)

U Republici Srpskoj Zavod za zapošljavanje nije imao komponentu vezanu za obrazovne potrebe pošto je to na nadležnosti Ministarstva prosvjete i kulture RS, odnosno Zavoda za obrazovanje odraslih RS, dok u Federaciji BiH i Brčko Distriktu BiH nisu imali posebno namijenjene programe za Rome nego za ukupnu nezaposlenu populaciju. Iz toga proizlazi da konkretno za Rome ništa nije implementirano. Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH usvojio je program prekvalifikacije/dokvalifikacije za poslove zavarivača, a poslodavac/ci će u skladu sa svojim potrebama birati lica sa evidencije Zavoda koja će uključiti u program. U programu učestvuju Vlada Brčko Distrikta BiH i Zavod za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH sa 100,000 KM. Što se tiče programa do(pre)kvalifikacije, određen broj Roma sa evidencije stječe određena znanja i vještine putem NVO sektora, kao i Crvenog križa/krsta Brčko Distrikta BiH (npr. obuka rada na računaru, projekat “Mlade/i Romkinje i Romi sa biznis idejama do uspjeha“ i sl.)

U okviru zavoda za zapošljavanje nisu uspostavljeni metodologija i sistem realizacije obuke u cilju aktivnog traženja posla, što treba inicirati u naredne dvije godine implementacije RAP-a. Zavodi nude mogućnost svakom licu koje se prijavi za sredstva podrške samozapošljavanju Roma a nalazi se na aktivnoj evidenciji zavoda da se obrazuje iz oblasti preduzetništva, a to može ostvariti putem Centra za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO centra). Zavodi u sklopu dodijeljenih grant sredstava za zapošljavanje Roma koja im bude doznačilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH osmišljavaju javne pozive za poslodavce kojim se nastoji unaprijediti zapošljavanje Roma.

Preporuka: Pri implementaciji programa samozapošljavanja korisnici moraju obavezno proći trening iz vođenja biznisa putem CISO centara ili klubova za traženje posla.

Program 3 – Priprema inicijativa za izmjene i dopune zakonske regulative koja se tiče zapošljavanja Roma

U oblasti izmjene zakonske regulative nisu postignuti značajniji rezultati, čak nije pokrenuta ni inicijativa za izmjenu zakona u svrhu uvođenja posebnih mjera pojačanog zapošljavanja Roma. Jedan od evidentiranih problema u ovoj oblasti je uvođenje poreskih olakšica firmama u vlasništvu Roma i oslobađanje od plaćanja naknada firmi kod dodjele lokacija i zemljišta na lokalnom nivou; to treba u narednom periodu inicirati.

Preporuka: Inicirati izmjene i dopune zakonske regulative koja se tiče zapošljavanja Roma.

Program 4 – Kreiranje i provođenje javnih kampanja u saradnji sa romskim NVO-ima, uz učešće zavoda za zapošljavanje

Zavodi nisu dostavili podatak o broju Roma evidentiranih u Zavodu za zapošljavanje, već su samo pojedinačno navodili koliko je bilo Roma korisnika projekata zapošljavanja i samozapošljavanja Roma kroz grant sredstva Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. U izvještajnom periodu nije bila provedena nijedna kampanja u cilju smanjenja jaza u zapošljavanju Roma. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH tokom svih sastanaka koje organizuje sa romskim nevladinim organizacijama konstantno radi na animiranju Roma da se prijave na evidenciju nezaposlenih lica. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nije uspjelo u referentnom periodu da organizuje donatorske konferencije u cilju smanjenja jaza u zapošljavanju Roma i ostatku stanovništva.

Preporuka: Nastaviti dosadašnju praksu saradnje sa romskim nevladinim sektorom, uz aktivnije učešće zavoda za zapošljavanje.

3.3. Strateški cilj *Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini*

Ovaj strateški cilj realizuje se provođenjem sljedećih 6 programa:

Program 1: Donijeti regulacione planove u svrhu legalizacije neformalnih naselja (legalizacije bespravno izgrađenih stambenih objekata). Osigurati prostorno uređenje i opremanje lokacija naseljenih Romima

Analiziramo li dostavljene odgovore za Program 1, postaje evidentno da nisu uspostavljeni timovi za mapiranje nelegalnih romskih naselja i nelegalno izgrađenih individualnih stambenih jedinica, te da do kraja 2013. godine nije utvrđeno stanje na prostoru cijele BiH, niti je do prve polovine 2014. godine uspostavljena evidencija nelegalnih romskih naselja i individualnih stambenih jedinica bez građevinske dokumentacije. Republika Srpska i Brčko Distrikt BiH naveli su da nema evidentiranih nelegalno izgrađenih romskih naselja, ali u okviru **u okviru postojećih romskih naselja, gdje ima i legalnih objekata, postoje nelegalno izgrađeni stambeni objekti** postoji određen broj nelegalno izgrađenih objekata. Također je navedeno da nisu izrađeni programi i mjere za rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu u opštinama, niti su izrađeni programi za relokaciju naselja.

U 2013. i 2014. godini ukupno je odobreno 14 projektnih prijedloga za izgradnju infrastrukturnih objekata, a primjetan je i broj domaćinstava sa pristupom komunalnoj infrastrukturi. Nije evidentirano da je bilo donesenih odluka o subvencijama za legalizaciju bespravno izgrađenih individualnih stambenih objekata po povoljnijim uslovima, ali je ipak povećan broj legalizovanih stambenih jedinica. U pojedinim opštinama omogućena je besplatna pravna pomoć u svrhu rješavanja stambene problematike Roma, gdje je od ukupno anketiranih 40 opština njih 34 odgovorilo da imaju mogućnost pružanja besplatne pravne pomoći. U 25 općina je pružena besplatna pravna pomoć, dok u 9 nije ni bilo zahtjeva. Od 6 opština nismo dobili podatke.

Preporuka: Analiza podataka prispjelih od Federalnog ministarstva prostornog uređenja pokazala je da je potrebno da Federalno ministarstvo upitnik proslijedi nadležnim kantonalnim ministarstvima kako bi oni bili u mogućnosti da prikupe što tačnije potrebne podatke od svojih lokalnih zajednica.

Program 2: *Uključiti romske porodice u socijalne programe stambenog zbrinjavanja*

U analizi dostavljenih odgovora za *Program 2* primjetno je slijedeće: nije ustanovljena evidencija Roma beskućnika na nivou BiH, dok je na nivou Republike Srpske ustanovljena, a u Brčko Distriktu BiH nema Roma beskućnika jer se lista potencijalnih korisnika programa socijalnog stanovanja izrađuje posebno za svaku opštinu/BDBiH kojoj su dodijeljena sredstva na osnovu projekata za izgradnju stambenih jedinica.

Do sada je doneseno 14 odluka opštinskih vijeća o dodijeli lokacija za socijalnu stanogradnju (Zenica, Bihać, Mostar, Kakanj, Breza, Bugojno, Zavidovići – zgrade); (Teslić, Donji Vakuf, Lopare, Živinice, Trebinje, Brčko Distrikt BiH, Prnjavor – kuće). Što se tiče postojećih stambenih jedinica za moguću prenamjenu, u Republici Srpskoj postoji jedna – bivša kasarna u Svodnoj, koju je opština predložila za stambeno zbrinjavanje Roma. U Brčko Distriktu BiH ima 12 stambenih jedinica za stambeno zbrinjavanje Roma, dok za Federaciju BiH nema podataka. Trenutno u BiH nema izrađenih projekata za njihovu prenamjenu, dok se u Brčko Distriktu BiH očekuje da će biti izrađeni 2015. godine sredstvima koja će biti obezbjeđena iz projekata na nivou BiH. Do sada je dodijeljeno oko 80 stambenih jedinica iz programa socijalnog stanovanja romske populacije na području cijele države

Preporuka: Analiza prispjelih podataka od Federalnog ministarstva prostornog uređenja i Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, a u cilju dobijanja tačne slike vezano za aktivnosti iz RAP-a, potrebno je da navedena ministarstva prosljede upitnike opštinama u kojima su evidentirani Romi kako bi se prikupili relevantni podatci.

Program 3: Poboljšati stambene uslove kroz osiguranje primjene propisa o minimumu stambenih uslova

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je 26. 7. 2013. godine donijelo Standarde za sanaciju i izgradnju stambenih jedinica i objekata u svrhu stambenog zbrinjavanja Roma u BiH, koji su 8.7.2014. godine objavljeni u *Službenom glasniku BiH* broj 53. Standardima se utvrđuju sadržaj i veličina stambene jedinice prema broju članova domaćinstva, te vrsta i obim radova za sanaciju i poboljšanje uslova stanovanja te izgradnju stambenih objekata. Nadležnom opštinskom organu i ostalim predstavnicima lokalne zajednice, kao i njihovim partnerima i stručnim institucijama, Standardi nude smjernice za izradu projekata te procjenu vrijednosti sanacije i izgradnju stambenih objekata. Ažurirana evidencija neuslovnih stambenih jedinica uspostavljena je u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu BiH, dok za Federaciju BiH nema podataka.

Sačinjavanje liste potencijalnih korisnika programa sanacije/rekonstrukcije neuslovnih stambenih jedinica i provjera vlasničkog statusa vrše se posebno za svaku opštinu kojoj su dodijeljena sredstva na osnovu projekata za izgradnju stambenih jedinica. Projektni prijedlozi sanacije/rekonstrukcije neuslovnih stambenih jedinica izrađeni su za one opštine za koje su se implementatori prijavili po javnom pozivu za stambeno zbrinjavanje romskih porodica u 2012, 2013. i 2014. godini. Broj implementiranih projektnih prijedloga sanacije/rekonstrukcije neuslovnih stambenih jedinica je 18, od toga 15 projekata iz 2012/2013. godine i 3 projekti iz 2013/2014. godine.

Program 4: Podržati izgradnju stambenih jedinica za porodice koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose na zemljištu

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH snažno podržava izgradnju stambenih jedinica za porodice koje imaju riješene imovinsko-pravne odnose na zemljištu. Izrada liste potencijalnih korisnika za dodjelu pomoći za stambeno zbrinjavanje vrši se posebno za svaku opštinu kojoj su dodijeljena sredstva na osnovu projekta za izgradnju stambenih jedinica.

Projektni prijedlozi za dodjelu pomoći za stambeno zbrinjavanje Roma urađeni su sa zakonski propisanom projektnom dokumentacijom za one opštine za koje su se implementatori prijavili po javnom pozivu za stambeno zbrinjavanje romskih porodica u 2012, 2013. i 2014. godini.

Program 5: Stvaranje pretpostavki za korištenje i realizaciju sredstava iz budžeta i donatorskih sredstava za realizaciju Akcionog plana

Trenutno u opštinama nema donesenih lokalnih akcionih planova, ali je u pojedinim opštinama proces započeo, tako da bismo do kraja 2015. godine već mogli imati prve lokalne akcione planove. Također nije donesen akcioni plan u Brčko Distriktu BiH na nivou lokalne zajednice (LAP) u skladu sa specifičnim potrebama te zajednice. Nije organizovana ni održana donatorska konferencija u cilju prikupljanja dodatnih sredstava za implementaciju lokalnih akcionih planova, pa zbog toga nisu ni sačinjeni izvještaji o realizaciji konferencije i o prikupljenim sredstvima. Broj implementiranih projekata za 2012/2013. godinu i 2013/2014. godinu iznosi 31.

Program 6: Podići svijest o značaju adekvatnog stanovanja i osigurati podršku lokalnih zajednica za provođenje stambenih programa

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH redovno organizuje referalne sastanke sa romskim nevladinim organizacijama, na kojima učestvuju i predstavnici lokalne vlasti. Na ovim sastancima se, između ostalog, govori i o značaju adekvatnog stanovanja i mogućnostima osiguranja podrške lokalnih zajednica za provođenje stambenih programa. U toku 2013. i 2014. godine organizovano je 8 referalnih sastanaka sa romskim udruženjima, a Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH prisustvovalo je i sastancima koje su organizovale romske nevladine organizacije. Sve opštine u kojima ima evidentiranih Roma – a to je više od 60 opština – podržavaju stambene programe za Rome. Tokom ovog perioda nisu rađene promotivne kampanje na temu stambenog zbrinjavanja Roma, te nije publikovan materijal u vezi s tim. Primjetan je povećan broj aplikacija za stambene projekte od strane romskih udruženja

3.4. Strateški cilj *Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine*

Implementacija strateškog cilja *Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine* planirana je realizacijom sljedećih programskih aktivnosti:

Program 1: *Osiguranje pristupa zdravstvenoj zaštiti*

Program 2: *Prevenција i edukacija*

Program 1: *Osiguranje pristupa zdravstvenoj zaštiti*

Program 1.1. Izrada analize problema i broja neosiguranih Roma u Federaciji BiH

Kao polazna tačka u unapređenju zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine potrebno je pristupiti izradi i analizi problema i broja neosiguranih Roma u FBiH. S tim u vezi jedna od metoda prikupljanja takvih podataka jeste i sastavljanje upitnika.

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, upitnici nisu sastavljeni ali je u toku postavljanje samog projekta. Navedeni su problemi s kojim se suočava romska zajednica, postavljeni su vrlo ambiciozni specifični ciljevi te predloženi metodologija rada i indikatori izvedbe, koji su predloženi relevantnim ministarstvima, koja su ih i odobrila.

Formiran je tim koji je radio na iznalaženju najefikasnijih rješenja za rješavanje pitanja zdravstvenog osiguranja romske populacije, držeći se zakonskog okvira. Tim su činili eksperti iz Federalnog Ministarstva zdravstva, Zavoda zdravstvenog osiguranja Sarajevo i Zenica, te ekspert iz Ministarstva za rad i socijalnu politiku Tuzlanskog kantona.

Izrađena je analiza sa inicijativom za prevazilaženje problema neosiguranih Roma u Federaciji BiH i napravljen je pregled aktualne regulative i prakse svih kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja kako bi se došlo do jedinstvenog pristupa problemu zdravstvene zaštite Roma. Izrađen je dokument namijenjen medijatorima u romskim zajednicama koji sadrži osnovne informacije o pozitivnom zakonodavstvu u oblasti zdravstvenog osiguranja, što podrazumijeva informacije o osnovnim ljudskim pravima vezanim za zdravlje (Ustav Federacije BiH), te detaljan prikaz pojedinih normi i sljedećih propisa:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (*Službene novine FBiH* br. 46/10);
- Zakon o zdravstvenom osiguranju (*Službene novine FBiH* br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11);

- Odluka o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava u Federaciji BiH (*Službene novine FBiH* br. 21/09), sa listom ortopedskih i drugih pomagala koja se mogu propisati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja i koja je sastavni dio ove odluke;
- Odluka o maksimalnim iznosima neposrednog učešća osiguranih lica u troškovima korištenja pojedinih vidova zdravstvene zaštite u osnovnom paketu zdravstvenih prava (*Službene novine FBiH* br. 21/09);
- Zakon o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata (*Službene novine FBiH* br. 40/10).

Preporuke:

- **Inicirati sastavljanje upitnika o problemu i broju neosiguranih Roma u Federaciji BiH;**
- **Republika Srpska nije dostavila informacije o navedenim pitanjima iako je putem izvještaja romskih NVO ustanovljeno da u navedenom entitetu postoji određen broj neosiguranih romskih lica, koja su pravno nevidljiva samim tim što nemaju jedinstveni matični broj (JMB).**

Program 1.2. Priprema inicijative za izdvajanje interventnih sredstava za finansiranje zdravstvenih prava za neosigurana lica pripadnike romske nacionalne manjine u kantonima Federacije BiH

Zavod za javno zdravstvo FBiH smatra da izdvojena novčana sredstva za rješavanje ovog problema nisu dovoljna. Novac koji je bio na raspolaganju podijeljen je srazmjerno potrebama kantona (ali ne u odnosu na stvarne potrebe). Navodi se također da postoje potpisani sporazumi sa Federalnim ministarstvom i kantonalnim ministarstvima o *twinning* sistemu finansiranja zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine, ali se ne navodi i broj potpisanih sporazuma.

Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Vlada FBiH je za 2013. i 2014. godinu izdvojila određena finansijska sredstva na osnovu Odluke o usvajanju programa troškova uključujući kriterije za raspodjelu sredstava *Tekući transfer drugim nivoima vlasti – za zdravstvenu zaštitu Roma za Federaciju Bosne i Hercegovine*, koja su određena u budžetu FBiH za Ministarstvo zdravstva Federacije BiH. Za 2013. godinu predviđeno je 50.000 KM, a za 2014. godinu 80.000 KM. Ova sredstva usmjerena su za zdravstvenu zaštitu osoba romske nacionalnosti, koje zbog tradicionalnog načina života nemaju stalno mjesto prebivališta, odnosno boravište u Federaciji BiH.

Svrha programa je pružanje adekvatne zdravstvene zaštite osobama romske nacionalnosti pod jednakim uslovima kao i za ostale grupacije stanovništva koje su izložene povećanom riziku obolijevanja.

Organizacija koja prima novčani transfer je zdravstvena ustanova u FBiH koja je pružila adekvatnu zdravstvenu uslugu osobama romske nacionalnosti nepoznatog stalnog prebivališta u Federaciji BiH i dostavila odgovarajuću dokumentaciju Federalnom ministarstvu zdravstva. Sredstva će biti isplaćivana na temelju računa i odgovarajuće medicinske dokumentacije zdravstvene ustanove.

Što se tiče izdvajana finansijskih sredstava u kantonima u FBiH, ne raspoložemo konkretnim informacijama, osim da je Tuzlanski kanton u 2013. i 2014. godini izdvajao određena finansijska sredstva za Rome u smislu uplaćivanja „markica“ za Rome koji to nisu bili u mogućnosti.

Preporuka:

Utvrđiti dodatna budžetska sredstva na nivou entiteta i kantona za poboljšanje pristupa zdravstvenoj zaštiti Roma.

Program 1.3. Harmonizacija legislative Federacije BiH u oblasti zdravstvene skrbi i zdravstvenog osiguranja

Izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH, koje ne sadrže restriktivne rokove, nisu u potpunosti usvojene. Navodi se da je osigurana ravnopravnost na teritoriji BiH po pitanju pristupa zdravstvenoj zaštiti, te da je novim projektom zacrtana aktivnost, tj. urađena je analiza za 2013. godinu u kantonima sa najvećim brojem Roma, kao i na federalnom nivou.

Preporuka:

Dostaviti rezultate analize primjene propisa iz oblasti zdravstvenog osiguranja od strane kantona za 2013. godinu.

Program 1.4. Donošenje provedbenih planova za poboljšanje pristupa zdravstvenoj zaštiti Roma od strane entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH

Provedbeni planovi za 2014. godinu nisu usvojeni, što znači da nije ni bilo aktivnosti po tom pitanju.

Program 2: Prevenirica i edukacija

Program 2.1. Angažman posrednika romske nacionalnosti na polju zdravstva

Iako nisu osigurana grant sredstva za edukaciju i angažovanje medijatora Roma, u saradnji sa entitetima i Brčko Distrikom BiH angažovani su posrednici-medijatori Romi. Program obuke odobren je od strane projektnog tima. Medijatori su prošli edukaciju, dobili Vodič i uputstva (kraća verzija – korak po korak) u saradnji sa socijalnim radnicima i pravnicima kantonalnih fondova zdravstvenog osiguranja. U programu obuke ukupno je angažovano 22 medijatora u prvoj fazi, u fazi II učestvovalo je 19 Roma medijatora. Obavljena je edukacija iz oblasti lične higijene, higijene naselja i stanovanja, ishrane i imunizacije. Edukaciji su prisustvovali u najvećem broju majke, ali i očevi. Zdrava ishrana i imunizacija prvenstveno se odnose na djecu. U sklopu provedenih informativnih kampanja izrađen je *Vodič za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje*, te kratko uputstvo *Koraci za ostvarivanje zdravstvenog osiguranja*, kao i plakati za promociju vakcinacije na dva jezika. U sklopu edukacije, obuhvaćene teme odnosile su se na zaštitu zdravlja, zaštitu od zaraznih bolesti i hronično nezaraznih bolesti (karcinoma). Obukom je obuhvaćeno 10 romskih naselja. U 6 naselja je održano klasično predavanje sa pitanjima i odgovorima, dok je u Tuzlanskom kantonu, zbog poplava i klizišta, umjesto klasičnog predavanja upriličena posjeta nastradalim naseljima, gdje su data uputstva i podijeljeni paketi.

Projektni tim JZU Instituta za javno zdravstvo RS je povodom razvijanja programa obuke na temu opšteg zdravlja i drugih zaraznih bolesti i masovnih nezaraznih bolesti, dijabetesa, seksualno prenosivih bolesti i bolesti ovisnosti organizovao trodnevni trening trenera "Promjenom ponašanja do zdravlja" za predstavnike romskih udruženja. Treningu je prisustvovalo 20 učesnika, predstavnika udruženja Roma: Savez Roma Republike Srpske, udruženje Roma „Romska djevojka“ iz Prnjavora, udruženje Roma „Složna braća iz Bijeljine, udruženje Roma „Romska suza“ iz Srebrenice, udruženje Roma „Prnjavor“, udruženje Roma „Prijeđor“, udruženje Roma „Romano Ternipe“ iz Gradiške.

Na treningu su pokrivena sljedeća tema: bolest ovisnosti duhanskih proizvoda, upotreba alkohola i zloupotreba psiho-aktivnih supstanci, te seksualno i reproduktivno zdravlje. Trening je organizovan sa ciljem da predstavnici romskih zajednica razumiju definicije zdravlja, razumiju faktore rizika za zdravlje i uzajamnog odnosa tih faktora i zdravlja, razumiju potrebe aktivnog djelovanja za očuvanje zdravlja, usvajanje osnovne informacije o štetnosti zloupotrebe psiho-aktivnih supstanci (PAS) i

posljedice upotrebe na zdravlje , razumiju faktore povezanosti zloupotrebe PAS i zdravlja, razumiju građu i funkciju reproduktivnih organa, razumiju značaj trudnoće i sprječavanje neželjene trudnoće, usvojeno znanjem o kontracepciji i razumiju prava iz oblasti seksualno-reproduktivnog zdravlja.

Tabelarni prikaz:

Tema predavanja	Mjesto održavanja predavanja	Broj učesnika na predavanja
Prevenција upotrebe alkohola i droga	Prnjavor	34
Prevenција pušenja	Prnjavor	34
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Prnjavor	34
Prevenција pušenja	Doboj	32
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Doboj	32
Prevenција upotrebe alkohola i droga	Doboj	32
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Prijedor	37
Prevenција pušenja	Prijedor	41
Prevenција upotrebe alkohola i droga	Prijedor	41
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Gradiška	32
Prevenција pušenja	Gradiška	30
Prevenција upotrebe alkohola	Gradiška	31
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Srebrenica	30
Prevenција pušenja i upotrebe alkohola	Srebrenica	30
Prevenција pušenja i upotreba alkohola	Srebrenica	30
Prevenција pušenja i upotreba alkohola i droga	Bijeljina	35
Prevenција pušenja	Bijeljina	35
Seksualno i reproduktivno zdravlje	Bijeljina	35

Po pitanju izrađenih informativno-promotivnog materijala partnerskih programa sa romskim NVO navodi se da je u 2013. godini izrađen „Vodič za ishranu djece“. Takođe se navodi da Institut za javno zdravstvo RS (JZU IZJZ RS) nema posebnu evidenciju analize pokazatelja o incidenciji oboljenja o TBC-a, zaraznih bolesti i masovnih nezaraznih bolesti, seksualno prenosivih bolesti i bolesti ovisnosti samo za romsku populaciju, te da iz tog razloga nije moguće izračunavanje incidence samo za ovu populaciju. Postojeći program prevencije (screening specifičnih oboljenja) i kontrole nezaraznih bolesti u RS se odnosi na cjelokupnu populaciju i ne isključuje pripadnike romske nacionalne manjine. U toku 2014.godine organizovani su preventivni pregledi usmjereni na rano otkrivanje raka grlića materice i raka dojke kod žena romske populacije. Preventivnim pregledom obuhvaćeno je 98 žena romske populacije iz Gradiške, Prijedora Vukosavlja i Bijeljine.

U saradnji sa FZO RS izrađena je brošura „Vodič kroz prava iz zdravstvenog osiguranja“. Vodič je dostupan na srpskom i romskom jeziku.

Program 2.6. Edukacija romske populacije o načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo, na teritoriji Federacije BiH štampane su sljedeće publikacije:

Red.br.	Naziv info materijala	komada
1.	Brošura <i>Vodič za zdravstveno odgojne aktivnosti</i>	60
2.	Brošura <i>Vodič za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje</i>	60
3.	Obrazac A4	500
4.	Knjižica <i>Vodič za zdravstveno odgojne metode</i>	50
5.	Knjižica <i>Vodič za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje</i>	50
6.	Plakat B2: Podizanje svijesti romske populacije iz oblasti zaštite zdravlja, faza II	200

Održane su tri edukativne radionice za romsku populaciju, dok je uz pomoć medijatora u više navrata provedena edukacija o pomoći u ostvarivanju zdravstvenog osiguranja.

Dok je prema podacima Instituta za javno zdravstvo RS (JZU IZJZ RS) u toku 2013. i 2014. godine na teritoriji RS ukupno distribuirano 980 brošura „Vodič kroz prava iz zdravstvenog osiguranja „, od čega je 600 brošura distribuirano Romskim NVO, a ostatak u promotivnim aktivnostima.

Radionice za trening trenera i u romskim zajednicama razvijen je na temelju Vodiča kroz prava iz zdravstvenog osiguranja. Pored vodiča organizovana je edukacija romskih edukatora iz 7 romskih zajednica, kao i treninzi u samim romskim zajednicama koje su provodili edukovani romski edukatori uz nadzor eksperata iz JZU IZJZ.

Preporuke:

- Osigurati grant sredstva u budžetima za nastavak angažovanja Roma medijatora u romskim naseljima gdje za to postoji potreba;
- Nastaviti sa štampanjem i osiguranjem većeg broja info brošura koje će obraditi ključne teme zdravstvene zaštite Roma od TBC-a i drugih zaraznih i nezaraznih bolesti;
- Uraditi vodič za zdravstveno-odgojne aktivnosti prevencije bolesti;
- Nastaviti sa distribucijom postojećih brošura;
- Evidentirati potrebe, sačiniti i provesti plan za sanaciju i poboljšanje sanitarno-higijenskih uslova u stanovima i svim romskim naseljima putem radnih akcija i sl.;
- Provesti kampanje o utjecaju sanitarno-higijenskih uslova na zdravlje.

Izveštaj daje ocjenu onoga što je urađeno na realan i kritičan način, ali važnije je to što daje smjernice i preporuke šta se može popraviti i šta treba dalje da se radi.

U skladu sa sačinjenom izvještajem Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH predlaže da Vijeće ministara BiH razmotri donošenje slijedećeg zaključaka:

- 1) Usvaja se Izvještaj o provedbi Revidiranog akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013-2016. godine za period 2013. i 2014. godine**
- 2) Zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da Izvještaj o provedbi Revidiranog akcionog plana BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013-2016. godine za period 2013. i 2014. godine dostavi vladama entiteta i vladi Brčko Distrikta BiH**